О.Р. РАДИШЕВСЬКА

Олеся Ростиславівна Радишевська, кандидат юридичних наук, доцент Київського національного університету імені Тараса Шевченка, суддя Касаційного адміністративного суду в складі Верховного Суду*

ORCID: 0000-0002-3262-7487

ЄВРОПЕЇЗАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАЇНИ: ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ТЕКТОНІКИ МЕХАНІЗМІВ ВПЛИВУ

Постановка проблеми. Характерною ознакою сучасної юридичної науки є зосередження інтересу вчених на темах, пов'язаних із Європейським Союзом (далі – ЄС), тоді як низка інших форм міжнародної співпраці в Європі часто залишається поза належною увагою вітчизняних і зарубіжних дослідників. Проте лише у діалектичній єдності вони є підґрунтям для розвитку європейського і національного права. Належне висвітлення механізмів, моделей і форм впливу на українську правову систему права не тільки ЄС, а й Ради Європи, ОБСЄ є необхідним, позаяк договірна система ЄС нерозривно пов'язана з правовими системами цих організацій¹. Проте зазначимо, що аналізовані механізми і моделі європеїзації стосуються насамперед ЄС, однак не це обмежує їхню транспозицію на відносини з іншими міжнародними суб'єктами зовнішнього правового впливу.

Ступінь наукової розробки проблеми. Теоретичну основу дослідження механізмів, форм і моделей європеїзації становили праці сучасних зарубіжних і вітчизняних учених різних галузевих наук, серед них: К. Аллен, Т. Божель, Я. Бочь, В. Буткевич, А. Врубель, М. Гердеген, І. Грицяк, О. Задорожний, Я. Зіммерманн, К. Кнілл, П. Крейг, М. Лахижа, Д. Леммкул, В. Муравйов, К. Раделлі, Г. Рове, О. Рудік, П. Рудік, О. Руденко, А. Пухтецька, А. Тюрк, С. Хантігтон, Х. Хофманн, К. Худ, Е. Чіті, Ю. Шварце, Дж. Шнейдер, Е. Шмідт-Ассманн, Ю. Юринець, Я. Ягельскі та ін. Проте попри активну заінтересованість процесами європеїзації права, зокрема адміністративного, зарубіжними вченими, доводиться констатувати факт відсутності необхідних розробок у вітчизняній науці. Питання європеїзації залишаються в пріоритеті представників політології, державного управління, міжнародного права, але, на жаль, не галузевих правових наук, зокрема адміністративної.

Виклад основного матеріалу. Феномен європеїзації як поступової і багатовекторної трансформації національного і наднаціонального ландшафтів вже не одне десятиліття викликає підвищений інтерес у представників європейської правової доктрини. Динамічний розвиток форм і механізмів європеїзації права поставив перед експертним співтовариством завдання осмислення їхньої сутності та розуміння меж такого впливу в цілому. Адже концепція європеїзації є одним із ключових інструментів порівняльно-правових досліджень, оскільки дає змогу вивчати в єдиному комплексі всю сукупність процесів, що відбуваються під час просування інтеграції на національному, наднаціональному та регіональному рівнях².

Осмислюючи діалектику системної трансформації правопорядків держав-членів ЄС під впливом європеїзації, деякі автори пропонують розглядати її як явище, що фіксує одночасно «висхідну» (від держав-членів до наднаціонального рівня) і «спадну» (від ЄС до національних держав) динаміку цього процесу³. Така проекція дає змогу зосередити увагу на різних механізмах і моделях впливу права ЄС на внутрішньонаціональне право. Останні, як правило, в умовах європейської інтеграції конкурують між собою за право просунути свою національну модель організації будь-якої суспільно значущої діяльності на наднаціональний рівень⁴.

Загальновідомо, що в основі реформування національного чинного законодавства, зокрема адміністративного, лежить політичний вектор розвитку держави і бажання політичних еліт «європеїзуватися». У фаховій європейській літературі виділяють три типи вироблення політики в ЄС, які характеризуються окремими механізмами європеїзації, а отже, потребують окремих підходів для пояснення їхнього впливу на держави-члени та держави-кандидати⁵. Так, дослідники К. Кнілл (*Ch. Knill*) і Д. Леммкул (*D. Lehmkuhl*) виділяють три механізми європеїзації, які керують і впливають на узгоджений порядок ЄС: 1) *позитивна інтеграція* охоплює «нав'язування» моделі з обмеженою свободою вибору на національному рівні, зокрема зразки/шаблони політики для досягнення внутрішніх «правил гри». Механізм має примусовий характер і ґрунтується на засадах європейського права; передбачається, що механізм запроваджуватиметься в країнах, які прагнуть набути повноцінного членства у ЄС; 2) *негативна інтеграція* використовує зразки політики в певних секторах і має на меті інтеграцію у національний правопорядок. Правові заходи пояснюють вимоги політики, однак правове регуляторне втручання є меншим, ніж під час позитивної інтеграції; 3) *рамкова інтеграція* використовує «м'які» заходи впливу, при яких можливість ЄС застосувати примусові методи послаблена в певних сферах

публічного управління. «Пропонування» ідей стосується зміни переконань і сподівань суб'єктів внутрішньої політики, хоча система когнітивної (пізнавальної) логіки передбачає, що знання з політики, адміністративного клімату, установ та ідеї, зібрані в одній системі, використовуються при формулюванні в іншому місці і в інший час⁶.

Європейські дослідники також проводять іншу класифікацію форм європеїзації. Зокрема, виокремлюють «жорстку» і «м'яку» європеїзацію⁷, указуючи на її «два обличчя»⁸. Водночас, як свідчить практика, трансформаційні зміни, що відбуваються в правопорядках держав-членів ЄС і держав-кандидатів, стають результатом їх поєднання і спільного впливу. Так, «жорстка» європеїзація проявляється в трансфері ідей, правил, норм, процедур, стандартів і політичних парадигм із боку регіональних європейських організацій їх державам-членам. Прикладом «жорсткої» європеїзації можна назвати імплементацію положень права ЄС в національне право держав-учасниць, де вторинне право ЄС (регламенти, директиви, рішення) не вимагає ратифікації їх на національному рівні, але застосування як висхідної концепції у подальшій законодавчій діяльності⁹. Отже, після того, як прийнято акт з адміністративного права на рівні ЄС, держави-члени зобов'язані здійснити його транспозицію в національне адміністративне право (якщо це директива), або ж його положення мають пряму дію (якщо регламент, рішення, міжнародний договір). Європейська комісія відстежує процес імплементації положень директив і може звернутися до Суду справедливості, якщо держави-члени ЄС здійснюють його не повністю або невчасно. Зрозуміло, що «жорсткий» механізм європеїзації правом ЄС для України має обмежену дію, передбачає інші його прояви і реалізацію, зокрема у межах виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, від 27 червня 2014 року¹⁰.

Водночас «м'яка» європеїзація права проходить через інструменти трансферу стилю поведінки, вміння розділяти правові цінності, довіряти і співпрацювати з європейськими партнерами, самоадаптовуватися до викликів глобалізаційного світу і, як наслідок, їхнє запровадження на національному рівні. Доволі часто таку модель європеїзації зарубіжні вчені застосовують і до процесу взаємодії та взаємовпливу як між державами-членами ЄС, так і з третіми країнами¹¹, зокрема через метод відкритої координації, порівняння та запозичення вдалих європейських практик. Необхідно вказати, що механізми «м'якої» європеїзації адміністративного права притаманні і більш застосовними для України, адже відносини «Україна–ЄС» перебувають на рівні підписання Угоди про асоціацію, а відносини з іншими європейськими організаціями не передбачають механізмів «жорсткої» європеїзації, за винятком виконання зобов'язань, що випливають із міжнародних договорів та установчих документів таких утворень, зокрема Ради Європи і ОБСЄ. Це пов'язано із тим, що після надання згоди на обов'язковість Верховною Радою України вони стають частиною національного законодавства – формалізованими джерелами адміністративного права. Прикладом такої «жорсткої» європеїзації для України можливо назвати виконання положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р., а також рішення європейських судових установ, зокрема Європейського суду з прав людини.

Також варто виділити декілька механізмів, через які європеїзація може вплинути на держави, а отже, і на формування адміністративного права та функціонування органів публічної адміністрації. Першим, і найбільш очевидним, механізмом є ініціювання внутрішніх змін шляхом встановлення конкретних інституційних вимог, які держави обов'язково мають виконати. Як наголошує О. Руденко, традиційно кожна держава-член має власні норми міжнародного права, це тягне за собою найбільшу незручність у нестачі уніфікованості та правової впевненості, а також ризику, що сторони чи одна із них можуть скористатися вигодою з факту, що їхня справа межує з різними правовими системами, з обходом закону, що застосовується до них¹².

Другим, менш очевидним, механізмом є вплив права ЄС на структури держав-членів та держав-кандидатів шляхом зміни їхніх внутрішніх «правил гри». Він зводиться до зміни внутрішніх можливостей, а отже, до розподілу владних-управлінських функцій і ресурсів між внутрішніми суб'єктами (гравцями). Політика ЄС сприяє цим потенційним викликам, не встановлює інституційної моделі того, який вигляд повинен мати новий баланс.

Третім, «найслабшим», механізмом впливу політики ЄС на внутрішні структури держави є зміна переконань та очікувань внутрішніх суб'єктів, що, у свою чергу, може потенційно привести до інституційної перебудови. Тому внутрішній вплив європейської політики передусім ґрунтується на когнітивній логіці¹³. Отже, указані механізми європеїзації можемо звести до двох великих груп: типу «тиску» та типу «соціалізації».

Проте, як показує досвід європеїзації країн Центрально-Східної Європи, механізми впливу права ЄС на адміністративне право кандидатів-членів і третіх країн поступово змінюються у напрямі їхньої інтенсифікації та можливостей застосування інструментів «жорсткого» впливу. Так, моделі «винесення уроку» та «соціального навчання» трансформуються в механізми ведення переговорів щодо специфічних регуляторних результатів у певних сферах публічного адміністрування. До цього процесу залучаються програми з технічної допомоги, проводяться стратегічні навчання, фінансуються програми з досліджень прогалів у національному законодавстві, призначаються на довгостроковий термін радники ЄС з правових питань тощо. В Україні прикладами реалізації такої європеїзації є діяльність низки проєктів ЄС (зокрема, Association4U, BRDO, EU4PAR), Координатора представництва ОБСЄ в Україні, Ради Європи, окремими напрямками діяльності у яких виділено кластери, що стосуються належного врядування, становлення й функціонування публічної адміністрації в Україні, реформування державного управління, діяльності публічних службовців, проведення децентралізації і побудова спроможних територіальних громад, надання публічних послуг тощо, тобто сфери регулювання адміністративного права. Водночас наведені інструменти європеїзації не виключають один одного, а навпаки, доповнюють і посилюють цей процес.

Отож, проаналізувавши загальні підходи до феномена європеїзації як правового, політологічного, соціологічного, управлінського тощо явища, можливо запропонувати характерні механізми впливу положень європейського адміністративного права на адміністративне право європейських країн. Так, польський вчений А. Врубель (*A. Wróbel*), аналізуючи норми правового регулювання у сфері юрисдикційних та неюрисдикційних адміністративних процедур, вказує на три моделі впливу. 1. Інтеграційна – характерна для випадків, коли норми європейського адміністративного права безпосередньо регулюють суспільні відносини у певній сфері публічного життя, без можливості застосування норм національного адміністративного законодавства. 2. Гармонізаційна – стосується випадків, коли норми європейського адміністративного права (директиви ЄС, ідеї-норми, норми-принципи РЕ, ОБСЄ) встановлюють цінності, цілі, місію і завдання адміністративного права, залишаючи простір для національного законодавця вибору порядку їхнього досягнення. 3. Автономна – існує, коли відсутні норми європейського адміністративного права і держава на власний розсуд здійснює таке правове регулювання¹⁴.

За іншою класифікацією європеїзації адміністративного права можливо класифікувати за суб'єктним складом, а саме: вплив «європейського законотворця» і «європейського судового правотворця»¹⁵, що проявляються в діяльності «законодавчих органів» європейських інституцій (зокрема, Європейського парламенту, Ради ЄС, Парламентської асамблеї ОБСЄ, Парламентської асамблеї Ради Європи), а також європейських судових установ (зокрема, Європейського суду з прав людини, Європейського Суду справедливості). У цьому аспекті необхідно вказати на обмежену дію впливу на вітчизняне адміністративне право практики останнього, адже його юрисдикція не поширюється на Україну. Однак в Інформаційному листі від 18 листопада 2014 р. Вищого адміністративного суду України вказано, що правові позиції, сформульовані у рішеннях Європейського суду справедливості, можуть враховуватися адміністративними судами як аргументація, міркування стосовно гармонійного тлумачення національного законодавства України згідно з усталеними стандартами правової системи ЄС проте не як правова основа (джерело права) врегулювання відносин, стосовно яких виник спір. Отже, йдеться про існування «м'якої» європеїзації права¹⁶.

Ще інші форми європеїзації адміністративного права можемо навести, зважаючи на «точковий напрям» такого впливу. Перша група – застосування інструментів нормативного характеру, що передбачає прямий вплив на формування й трансформацію національного адміністративного права через положення європейського адміністративного права, адже існує «пункт відліку», обов'язковий нормативний взірєць правового регулювання, який часто вимагає особливого автономного тлумачення. Така модель, як правило, є неглибокою, фрагментарною, застосовується у разі впливу на окремі правові інститути чи навіть підгалузі адміністративного права або інституційні та функціональні засади публічної адміністрації у певній сфері (освіта, наука, економіка, охорона здоров'я тощо). Друга група – інструменти ненормативного характеру, що має горизонтальний характер, тобто впливає на всю галузь адміністративного права. Проте їх наслідки неглибокі, адже застосовуються інструменти «донесення» європейських ідей і цінностей, а не через чіткі вказівки на трансформацію норм права чи правових інструментів, як у першій моделі. Недарма Ю. Шварце (*J. Schwarze*)¹⁷ називає цю модель «непряма імплементація», а Дж.Г. Янс (*J.H. Jans*) – модель «поділеної адміністрації»¹⁸.

У європейській адміністративно-правовій доктрині віднаходимо також і поділ форм європеїзації адміністративного права на безпосередню та опосередковану. Під першою моделлю необхідно розуміти прямий вплив на національне адміністративне право норм європейського адміністративного права, а під другим – вплив, що здійснюється не на норми адміністративного права, які його змінюють, а методами його тлумачення та застосування¹⁹.

Підсумовуючи складні й багатовекторні прояви європеїзації адміністративного права у тектоніці відносин «право ЄС – право держав-членів ЄС – право третіх країн», варто навести класифікацію, яку підтримує більшість представників європейської науки адміністративного права.

1. Вертикальна європеїзація адміністративного права («*top-down*»), що передбачає прямий вплив норм європейського адміністративного права на адміністративне право держав-членів ЄС. Оскільки право ЄС перебуває в умовах конституціоналізації, то ця форма є пріоритетною, адже правові стандарти проникають у «європейське публічне право», що визначає основні орієнтири розвитку національного права держав-членів ЄС²⁰. Ю. Шварце (*J. Schwarze*)²¹ ототожнює цей процес із гармонізацією права держав-членів ЄС з правом ЄС, а А. Врубель (*A. Wróbel*) – з інструментами європеїзації²².

2. Вертикальна європеїзація адміністративного права («*bottoms-up*») – передбачає прямий вплив адміністративного права держав-членів ЄС на європейське адміністративне право. Ця модель характеризується відсутністю формалізованих процедур та інститутів, що забезпечують формування, реалізацію, моніторинг та контроль за цим виконанням. Тобто не маючи законодавчого закріплення, застосовується виключно у сферах, у яких не діють правила змішаної або виключної компетенції ЄС.

3. Горизонтальна європеїзація адміністративного права – відбувається між правопорядками європейських держав через низку форм та інструментів інституалізації, зокрема укладення багатосторонніх міжнародних угод, запозичення зарубіжної судової практики та методик тлумачення норм права зарубіжних судових органів, проведення спільних міжнародних наукових досліджень тощо. Так, яскравим прикладом впливу національної судової практики однієї країни на тенденції розвитку права інших європейських держав є діяльність Федерального конституційного суду Німеччини.

4. Європеїзація адміністративного права (*ad extra*) – це вплив міжнародного, глобального і європейського права (у широкому розумінні) і *lex administrativa* на адміністративне право європейських країн, а також право європейських міжнародних організацій у адміністративно-правовій сфері.

Загалом ми підтримуємо позицію І. Грицяка в тому, що ефект європеїзації адміністративного права може бути концептуалізований як процес змін на внутрішньодержавному рівні, за якого держави адаптують свої процеси, політику й інститути до нових практик, норм, правил і процедур, що залежать від виникнення європейської системи публічного адміністрування. Саме тому європеїзація адміністративного права як процес є проявом закономірності світового розвитку, має певні політичні, економічні, правові та культурні наслідки в державах-членах, державах-кандидатах і країнах-претендентах на вступ до ЄС²³. Отож питання про європеїзацію адміністративного права є одночасно питанням про утвердження України як правової держави, дотримання засад верховенства права органами публічної адміністрації, положень концепції належного врядування (*good governance*), реалізації права на належну (добру) адміністрацію (*good administration*).

Висновки. Розглянувши основні механізми і форми європеїзації адміністративного права крізь призму їх впливу на вітчизняне адміністративне право і законодавство, підкреслимо, що воно залежить, з одного боку, від місця України на міжнародній арені (членство у міждержавних утвореннях), а з іншого – від визнання пріоритету застосування норм міжнародного (європейського) права у національному правопорядку. Узагальнено можемо констатувати, що європеїзація адміністративного законодавства здебільшого має вертикальний, прямий, обов'язковий, «жорсткий», позитивний характер, адже здійснюється розширення меж системи джерел адміністративного права, виникає обов'язок суб'єктів адміністративного права застосовувати норми вже як частини національного адміністративного законодавства. Водночас європеїзація вітчизняного адміністративного права як галузі права може мати ознаки як вертикальної, прямої, обов'язкової, гармонізаційної європеїзації, так і горизонтальної, що має добровільний, непрямий, вибірковий характер, здійснюється різними суб'єктами впливу²⁴. Європейські організації намагаються використовувати інструменти «м'якої» європеїзації, пропонуючи стандарти і практики, які лежать в аксіології їхньої діяльності, працюють на перспективу, метою яких є побудова правової, демократичної, безпечної єдиної Європи, в якій права людини є центром інтересів усієї системи координат публічної влади, межі якої встановлюються нормами адміністративного права.

¹ Гердеген М. Європейське право / пер. з нім. Київ: «К.І.С.», 2008. С. 131.

² Спасибенко А.В. Основные методологические проблемы и приемы в исследованиях европеизации внешней политики государств. *Вестник Поволжского института управления*. 2018. Т. 18. № 6. С. 5.

³ Wallace H. The Policy Process: A Moving Pendulum. Policy-Making in the European Union. 4th ed. Oxford, 2000. P. 39–64.

⁴ Borzel T.A., Risse T. When Europe Hits Home: Europeanization and Domestic Change. *European Integration online Papers (EIoP)*. 2000. Vol. 4. URL: <https://ideas.repec.org/a/erp/eiorpx/p0058.html> (date of access: 02.02.2020).

⁵ Рудік Н. Механізми європеїзації. *Європеїзація публічного адміністрування в Україні в контексті європейської інтеграції*: матер. наук.-практ. конф. (Дніпро, 17 грудня 2009 р.) / за заг. ред. Л.Л. Прокопенка. Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2009. С. 80.

⁶ Knill Ch. Europeanization of National Administration: Patterns of Institutional Change and Persistence. Cambridge, 2001. URL: http://assets.cambridge.org/97805218/06329/frontmatter/9780521806329_frontmatter.pdf (date of access: 02.02.2020).

⁷ Radaelli C. Europeanization of Public Policy. *The Politics of Europeanization* / K. Featherstone, C. Radaelli (eds.). Oxford: Oxford University Press, 2003. P. 30.

⁸ Mair P. The Europeanization Dimension. *Journal of European Public Policy*. 2004. April, 2. № 11. P. 340–341.

⁹ Гердеген М. Вказана праця. С. 123–128.

¹⁰ Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: міжнар. док. від 27 червня 2014 р. *База даних «Законодавство України»* / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (дата звернення: 02.02.2020).

¹¹ Radaelli C., Pasquier R. Conceptual Issues. *Europeanization: New Research Agendas* / P. Graziano, M. Vink (eds.). London: Palgrave Macmillan, 2008. P. 37–39.

¹² Руденко О. Уніфікація міжнародного приватного права в ЄС: монографія. Чернівці: Рута, 2009. С. 139.

¹³ Рудік Н. Механізми європеїзації. С. 80.

¹⁴ Wróbel A. Europeizacja polskiego prawa o postępowaniu administracyjnym a autonomia proceduralna państw członkowskich Unii Europejskiej. *Europeizacja prawa administracyjnego* / pod red. I. Rzucidło. Lublin, 2011. S. 24.

¹⁵ Jagielski J. Europeizacja prawa administracyjnego materialnego (na przykładzie prawa migracyjnego). *Europeizacja polskiego prawa administracyjnego* / red. Z. Janku, M. Szewczyk, M. Waligórski, K. Wojtczak, Z. Leoński. Wrocław, 2005. S. 30.

¹⁶ Інформаційний лист Вищого адміністративного суду України від 18 листопада 2014 р. № 1601/11/10/14-14. URL: http://www.vasu.gov.ua/sudovapraktika/inf_list/il18_11_2014_1601_11_10_14-14/ (дата звернення: 02.02.2020).

¹⁷ Schwarze J. *European Administrative Law*. London Sweet & Maxwell UK, 2006. S. 34.

¹⁸ Europeanisation of Public Law / J.H. Jans, R. de Lange, S. Prechal and R.J.G.M. Widdershoven. Groningen: Europa Law Publishing, 2007. P. 7.

¹⁹ Pótorak N. Europejskie kryteria, zasady, metody i formy wpływu na ustroj i funkcjonowanie administracji państw członkowskich, prawo administracyjne materialne i proceduralne państw członkowskich. *Europeizacja prawa administracyjnego* / red. R. Hauser, A. Wróbel, Z. Niewiadomski. Wyd. 1. Warszawa, 2014. T. 3. S. 470.

²⁰ Dann P. Thoughts on a Methodology of European Constitutional Law. *German Law Journal*. 2005. V. 6, № 11. P. 1548.

²¹ Schwarze J. *European Administrative Law*. P. 285.

²² Wróbel A., Miślik D. Europeizacja prawa administracyjnego – pojęcie i konteksty. *Europeizacja prawa administracyjnego* / red. R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel. Warszawa, 2014. T. 3. S. 21.

²³ Грицяк І.А. Розвиток європейського управління в контексті впливу на державне управління в Україні: дис. ... д-ра наук з держ. упр.: 25.00.01 / Нац. акад. держ. управл. при Президентові України. Київ, 2006. С. 201.

²⁴ Kelley J. *Ethnic Politics in Europe. The Power of Norms and Incentives*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 2004. 288 p. Retrieved September 22, 2018.

Резюме

Радишевська О.Р. Європеїзація адміністративного права України: особливості сучасної тектоніки механізмів впливу.

У статті досліджено сучасні форми, механізми та моделі європеїзації адміністративного права України у світлі оновлення як галузі національного права і законодавства. Зазначено, що окрему увагу зарубіжні вчені приділяють питанням класифікації впливу положень європейського адміністративного права (у широкому розумінні) на адміністративне право європейських країн. Автором проаналізовано розгалужену класифікацію феномена європеїзації, що існує в європейській адміністративно-правовій науці. Констатовано, що європеїзація адміністративного законодавства здебільшого має вертикальний, прямий, обов'язковий, «жорсткий», позитивний характер, адже здійснюється розширення меж системи джерел адміністративного права, виникає обов'язок суб'єктів адміністративного права застосовувати його норми уже як частини національного законодавства.

Ключові слова: європеїзація адміністративного права, глобалізація, моделі європеїзації, механізми, права людини, публічна адміністрація.

Резюме

Радишевская О.Р. Европеизация административного права Украины: особенности современной тектоники механизмов влияния.

В статье исследованы современные формы, механизмы и модели европеизации административного права Украины в свете обновления как области национального права и законодательства. Указано, что отдельное внимание зарубежные ученые уделяют вопросам классификации влияния положений европейского административного права (в широком понимании) на административное право европейских стран. Автором проанализирована разветвленная классификация феномена европеизации, которая существует в европейской административно-правовой науке. Констатируется, что европеизация административного законодательства большей частью имеет вертикальный, прямой, обязательный, «жесткий», положительный характер, ведь осуществляется расширение границ системы источников административного права, возникает обязанность субъектов административного права применять его нормы уже как части национального законодательства.

Ключевые слова: европеизация административного права, глобализация, модели европеизации, механизмы, права человека, публичная администрация.

Summary

Olesya Radyshevska. Europeanization of the Administrative Law of Ukraine: peculiarities of modern tectonic of mechanisms of the influence.

The article explores the contemporary forms, mechanisms and models of Europeanization of the administrative law of Ukraine in the light of its renewal as a branch of national law and legislation. It is noted that foreign scientists pay special attention to the classification of the influence of the provisions of European administrative law (in the widest sense) on the administrative law of European countries. The author analyzes the extensive classification of the phenomenon of Europeanization existing in European administrative and legal science. It is stated that Europeanization of administrative law as branch of legislation has mostly vertical, direct, obligatory, "hard", positive influence, since the boundaries of the system of sources of administrative law are being expanded, and it is the obligation of the subjects of administrative law to apply its rules already as part of national legislation. At the same time, the Europeanization of administrative law as a branch of law can have the characteristics of vertical, direct, mandatory, harmonizing Europeanization and also with horizontal influence which voluntary, indirect, selective nature, exercised by various actors ("legislative bodies" of European organizations, the parliaments of European countries, the practice of public administration and judicial institutions, experts from technical assistance projects), etc. It is concluded that the mechanisms of Europeanization from the EU legal field regarding EU Member States will differ from mechanisms towards Ukraine. However, the mechanisms of influence used by Council of Europe and OSCE among their member states in the area of administrative law are identical, since they imply the application of the rules of "soft" law, "soft" cooperation, socialization and "lessons learned". The aim of their subjects is to satisfy their legal expectations that dominate the European administrative space. These mechanisms usually are used in dialectical unity.

Key words: Europeanization of Administrative Law, Globalization, models of Europeanization, mechanisms, human rights, public administration.